

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПРОБЛЕМНОГО РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛ.)

В цілому слід зазначити, що на сьогоднішній день процес розвитку розпочато в усіх сферах життєзабезпечення Закарпатської області. У зв'язку з цим виникає необхідність здійснення комплексу заходів щодо прискорення даного процесу і створення економічної бази для переходу від режиму посткризового відновлення до стійкого соціально-економічного розвитку проблемного регіону. Запропонуємо загальні, уніфіковані пропозиції щодо розвитку проблемних регіонів України до спеціальних пропозицій розвитку Закарпатської області, які сформовані нами виходячи з ідентифікованих проблем її функціонування та розвитку.

Ключовими чинниками, які впливають на розвиток області та вимагають вирішення програмними методами, є:

1. Незадовільна ситуація на ринку праці та високий рівень безробіття, що є загрозою стабільному розвитку регіональної економіки.

Серед найбільш значущих чинників, що визначають ситуацію на ринку праці області, потрібно відзначити наступні: деформація мотивації праці; високі темпи зростання чисельності працездатного населення, що забезпечують стабільне збільшення населення при нижчій зайнятості та скороченні кількості вакансій і темпів приросту новостворюваних робочих місць; велика кількість невеликих сільських населених пунктів з локальними замкненими ринками праці, які слабо взаємодіють в межах єдиного регіонального ринку праці; високий рівень незадоволеності попиту на робочі місця; низька якість пропонованих робочих місць.

2. Проблеми реформування освіти. Розвиток економіки області вимагає значного числа висококваліфікованих фахівців: інженерів, техніків, робітників. В даний час утворився їх значний дефіцит в усіх сферах економічної діяльності. Однак та кількість фахівців, яка щорічно випускається вищими навчальними закладами, не в змозі задовольнити попит на найбільш затребувані професії. Практично відсутні кадри для сільського господарства та будівельного комплексу, тому слід істотно збільшити підготовку фахівців, потреба в яких сьогодні реально існує в області (для сфери охорони здоров'я і освіти, сільського господарства та будівельного комплексу).

3. Інфраструктурний розвиток. Проблемні питаннями транспортної інфраструктури Закарпатського регіону: необхідність внесення змін та вдосконалення на законодавчому рівні системи пільгових перевезень пасажирів автомобільним транспортом; продовження удосконалення автобусної маршрутної мережі загального користування, відновлення процедури проведення конкурсів з визначення перевізників на маршрутах загального користування; оновлення рухомого складу усіх видів транспорту; підвищення якості та культури обслуговування пасажирів; збільшення кількості авіарейсів, розширення географії польотів.

До проблемних питань галузі зв'язку віднесені: телефонізація пільгових категорій громадян; розширення мережі та підвищення якості мобільного зв'язку у гірській місцевості; розширення мережі передачі даних та широкосмугового доступу до мережі Інтернету з використанням оптико-волоконних ліній зв'язку.

4. Житлово-комунальне господарство регіону є однією з найменш сучасно оснащених галузей господарства. До загострення проблем в житлово-комунальному господарстві призвів залишковий принцип фінансування галузі впродовж останніх років. Недостатність власних обігових коштів підприємств призвела до погіршення технічного стану об'єктів, зношеності основних фондів, підвищення аварійності об'єктів житлово-комунального господарства. Житловий фонд потребує реконструкції та капітального ремонту. Ситуація в цій галузі

продовжує ускладнюватись, практично не спостерігаються позитивні зміни у становленні ринкових засад господарювання, розвитку конкуренції та залучення приватних інвестицій у підприємства галузі. Зберігається тенденція старіння житлового фонду, який здебільшого перебуває в незадовільному технічному стані.

5. Багатогалузевий характер економіки Закарпатської області, високий ступінь зносу і руйнування об'єктів промисловості та агропромислового комплексу, що не дозволяє забезпечити сталий розвиток економіки, веде до безробіття та соціальної напруженості. Проте, за останні роки відбулися суттєві зміни у структурі промислового виробництва – вона стала більш наближеною до ресурсних можливостей області.

До проблем і недоліків, які вимагають вирішення можна віднести: розвиток сировинної бази та запровадження технологій глибокої і комплексної переробки сировини; створення умов для вертикальної інтеграції виробництв, у тому числі із залученням іноземних інвестицій; створення умов для широкого впровадження ресурсозберігаючих технологій; необхідність оновлення основних виробничих засобів підприємств; недосконале кредитування промислового виробництва, відсутність дешевих банківських кредитів; модернізація та технічне переоснащення виробництва.

6. Об'єкти соціальної інфраструктури: значна частина об'єктів функціонує не на повну потужність та потребує суттєвої реорганізації.

7. Екологічна ситуація. На сьогодні в області відсутні підприємства, які б займалися знешкодженням, утилізацією та захороненням токсичних відходів. Непридатні, нерозпізнані та заборонені до використання отрутохімікати становлять 237,6 тон і зберігаються у 71 складському приміщенні. Рівень забезпеченості населення централізованим питним водопостачанням і особливо каналізацією залишається низьким.

В області в основному лише міста забезпечені централізованим водопостачанням та водовідведенням. У системах каналізації замортизовано і перебуває в аварійному стані 30 % мереж. Майже половина існуючих очисних споруд потребує реконструкції із збільшенням пропускної спроможності та введення більш передової технології очищення стічних вод. Для більшості районів області проблемними залишаються питання захисту населення від зсувних явищ і весняно-літніх паводків. Проблемою залишається екологічний стан у водоохоронних зонах і прибережних смугах на потоках і річках області. Значна частина цієї проблеми є наслідком іншої – відсутності у сільській місцевості комунальних служб з організованого збору, утилізації і захоронення (складування) побутових відходів, що є основною причиною повсюдного забруднення ними берегів річок та усіх видів угідь навколо населених пунктів.

Для більшості районів області проблемними залишаються питання захисту населення від зсувних явищ і весняно-літніх паводків. Також зберігається ризик виникнення аварій у випадках перевезення небезпечних вантажів на залізничних коліях, значна частина яких пролягає в гірській місцевості.

Всі вищезазначені негативні фактори затримують розвиток регіону, переважна більшість з них можуть бути нівельовані активними діями державних та регіональних інститутів влади, проте частина має об'єктивний довготривалий характер, і не може бути усунена за короткий термін.

У Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року, метою якої є зменшення соціально-економічних міжрегіональних диспропорцій, забезпечення всіх складових людського розвитку, зміцнення потенціалу міст та районів, створення умов для забезпечення сталого економічного зростання на основі ефективного функціонування реального сектору економіки, в тому числі залучення інвестицій в усі галузі економіки, підтримки та розвитку пріоритетних сфер діяльності, малого підприємництва, розвиток транскордонного співробітництва та формування сучасної інфраструктури, визначено основні чинники та сценарії розвитку Закарпатської області, стратегічні цілі та сценарії розвитку області до 2020 року, пріоритети соціально-економічного розвитку та систему основних завдань і заходів.

Очікується, що 2017-2020 роки стануть періодом якісних структурних зрушень в регіональній економіці у бік посилення ролі інноваційної моделі розвитку, а також суттєвого

вдосконалення ринкових інститутів, поглиблення євроінтеграції та поступового досягнення європейських стандартів життя населення.

Отже, задекларована регіональними органами влади Закарпаття модель економічного розвитку регіону передбачає виведення траєкторії його економічного зростання на сталий розвиток.

УДК 643/645:303725(477)

Волков В.П.,
д.т.н., професор, академік Академії економічних наук України, професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики, проректор з науково-педагогічної роботи,

Горошкова Л.А.,
д.е.н., доцент, академік Академії економічних наук України, професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики,
Горбова І.А., аспірант,
Запорізький національний університет

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ НЕРУХОМІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Актуальність проблем ефективного управління нерухомістю обумовлена тим, що володіння комерційною нерухомістю відкриває можливості отримання не тільки основного, але й додаткового доходу. Але ці можливості більшість власників та користувачів використовують неефективно, оскільки не отримують максимальної економічної вигоди за умови мінімальних витрат на експлуатацію та утримання нерухомості. На особливу увагу заслуговує стан використання нерухомості у сфері житлово-комунального господарства (ЖКГ), оскільки ця галузь на сьогодні знаходиться у кризовому стані.

На основі аналізу досвіду використання державно-приватного партнерства в житлово-комунальному господарстві, доведена доцільність його впровадження в управління ЖКГ в Україні.

Показано, що одним з напрямів реалізації державно-приватного партнерства є управління багатоквартирними будинками та забезпечення їх мешканців якісними житлово-комунальними послугами. Основними формами такого управління є: приватизація; договір на виконання робіт; контракти на управління підприємством (довірче управління); оренда; концесія.

В роботі проведено порівняльний аналіз основних моделей функціонування ЖКГ і сфери водопостачання, зокрема: англійської, американської, французької та німецької. Результати узагальненого аналізу моделей наведений у табл. 1.

Доведено, що більш привабливою для України є німецька модель. Вона передбачає створення у сфері ЖКГ підприємства акціонерної форми власності, але за умови, що контрольний пакет акцій буде належати муніципалітету. Але з урахуванням недостатньої розвиненості вітчизняного фондового ринку та інвестиційної привабливості ЖКГ, запропоновано одночасно використати французький досвід ефективного управління та концесії.

Таблиця 1

Основні параметри світових моделей управління ЖКГ

Моделі	Форми підтримки ЖКГ	Базові принципи системи управління
1. Американська	1. Державна підтримка 2. Високий ступінь бюрократії, створення федеральних комісій Результат – повільні темпи прийняття рішень	Комунальні підприємства муніципальної та приватної форми власності Функціонують кондомініуми Управління ЖКГ здійснюють як кондомініуми, так і управляючі компанії

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>